

Razgovor s Josipom Kregarom
Jutarnji list 4. travnja 2002.

Kakva su vasa saznanja o eventualnoj korupciji u
gradskoj upravi:

može li se, prema vašem mišljenju,
reći da je gradska uprava korumpirana, postoje li
dokazi koji govore tome u prilog ili je riječ samo o nagadanjima

- je li ikada procesuiran slučaj korupcije u gradskoj upravi

Gradska uprava je složen, velik, posebno važan i odgovoran mehanizam. Raspodjeljuje prava, daje dozvole, izdaje rješenja za važne životne situacije, stanove, gradnju. Grad Zagreb godišnje potroši proračun od pola milijarde eura, a još toliko imaju njegova javna poduzeća. To je mehanizam u kojem radi, u raznim oblicima, tisuće ljudi. Ima skandala i nezadovoljstva. To je sve važno - jer meni, ni javnosti, nije poznato da postoji ijedan slučaj otkrivene korupcije.

Paradokasno - jer istraživanje javnog mnijenja (kojeg je izveo čuveni Gullup) pokazuju da građani, čak njih smatra da je korupcija u gradu Zagrebu raširena.

Zašto je tako? Prvenstveno radi toga što je takve slučajeve teško istraživati na klasični policijski način. Sve se odvija u tajnosti. Kazne se boje i podmićeni i davatelj mita. Posljednji primjer osnivanje "Povjerenstva za istraživanje *možebitne* (ma kojeg li izraza!) u programu poticajne stambene izgradnje" je nakaradan. Program još nije ni započeo. Sporno je da li ga je uprava grada - Poglavarstvo opstruiralo, a formira se nemoćna komisija da sve to istraži. Kako bez ovlasti? Kako bez pravne podloge? To je kao da pošaljete laike a ne istraživače da provjere da li postoji zagađenje vode, i još im ne date opremu za kontrolu, mikroskop ili slično. Radomir Čačić kojem i inače nedostaje takta i voli govoriti otvoreno, rekao je ono što ljudi inače misle, ali otvorio i drugi tip pitanja - zašto Zagreb ne radi dovoljno na poticanju izgradnje stanova. Problem je opstrukcija a ne korupcija. Kada ne znaš što učiniti formiraj povjerenstvo. A ljudi se nadaju stanovima!

I tu smo došli do glavnog pitanja. Uprava - koja je javnosti i građanima nepregledna, u kojoj se zna tko je zaslužan za uspjehe ali ne zna tko je odgovoran za neuspjehe, u kojoj nedostaje osjećaja za strogo poštivanje zakona, a koja ima tako veliku moć - nije odgovorna samo kada se pojavi pojedinačni slučaj korupcije i jaki dokazi. Ona je odgovorna i za ugled grada u javnosti. Ona je odgovorna za javnost rada. Ona mora djelovati tako da niti sumnja ne padne na mogućnost korupcije. Za takvu odgovornost indicije nisu sporedne i nevažne. Nije dovoljno reći da nema dokaza. Nije dovoljno reći da su sve objede dok se ne iznesu imena i dokazi. I kad se sve okrene na glavu - kada odgovorni traže dokaze od drugih, koji do takvih dokaza jednostavno ne mogu doći - problem se prepušta povjerenstvima, policiji, sudovima. Zaboravlja se da se poštenje u politici, za razliku od suda, ne presumira već dokazuje. Prvenstveno uspjehom a nje obećanjem. I tada je svako pitanje o nepoštenju dobrodošlo, a ne povod za uvredljivo svađanje.

Jednostavno, da sažmem. Optužbu o korupciji treba smatrati poticajem da se radi otvorenije, da javnost zna što se radi, da uprava radi bolje i da bude poštenija, a ne da se takav povod pretvori u sitničava politička natezanja, zamagli problem, i zaboravi da uprava radi za građane i Zagreb.

● na kojoj razini se, prema vašem mišljenju, odvija korupcija u gradskoj upravi: na nizim razinama (službenici, referenti u pojedinim uredima i službama) ili na visim razinama (procelnici, članovi poglavarstva, ured gradonacelnika)?

U vašem pitanju je jasan odgovor. Bez svake sumnje ona je opasnije, teže se otkriva i dokazuje u djelovanju onih koji su na vrhu. Bez sumnje obično nastradaju oni koji su samo sitni krivci.

- na koji način se može zaustaviti eventualna korupcija u gradskoj upravi - smatrate li da bi USKOK trebao istražiti i dokazati korupciju u gradskoj upravi

Ne treba ponavljati jednu grešku. Korupcija se neće smanjiti strožim progonom. Reći da je raširena, a ne otkriti slučajeve jer ih nema tko otkriti, jer je pravosuđe slabo efikasno u progonu tih slučajeva, jer se slučajevi zataškaju ili zastare – znači koristiti krivu strategiju. Pa USKOK još nije zapravo počeo djelovati, nema ljudi ni sredstava, i ne smije se baviti svime već samo najozbiljnijim slučajevima. Još da dodam: strah od kazne je dobar lijek, ali ne jedini (ako kazni zapravo nema!). Treba puno više, važnija je prevencija, dobra uprava. U vrijeme u kojem recimo u upravi Seula putem interneta svaki građanin može vidjeti za koje svrhe se koristi njegov porezni novac, sva dnevna plaćanja, što se radi s njegovim predmetom i zahtjevom, tko odlučuje o dodjeli poslova – sve do detalja, pokušajte to isto u Zagrebu. Mada je odnos prema odgovornosti i prema građanima presudan, to nije ni blizu sve.

Ako Poglavarstvo to želi siguran sam da će novi predsjednik Transtarency International Hrvatska dr. Siniša Petrović, dati svu potrebnu stručnu, pa i međunarodnu, ekspertizu što sve treba napraviti radi smanjenje mogućnosti korupcije. Znam međunarodne eksperte koji će to bez naknade načiniti. Naravno, ako ima volje na našoj strani.

- smatrate li da je korupcija smanjena nakon smjene HDZ-ove vlasti u gradu Zagrebu ili je u jednakoj ili još većoj mjeri prisutna i sada, kada je jednostranacku zamijenila visestranacka gradska uprava

Političke stranke, ma koliko bile neobilazne u demokraciji, prije su dio problema nego njegovo rješenje. Iste grupe neformalnih moćnika postoje u strankama i van njih. Doista, onima koji žive dobro od privilegija moći nije važna niti promjena ideologije niti promjena stranke na vlasti. U Hrvatskoj postoje jake neformalne sprege novca i politike, moći i privilegija kojima nije važno tko je na vlasti već da li se s njim može "poslovati".

srdačan pozdrav,